

СТАНОВИЩЕ

**на проф. Станислав Памукчиев, НХА, София
за дисертационния труд на Венцислав Занков
„Тялото на художника в изкуството на прехода“**

Венцислав Занков е от поколението художници, които в най-голяма степен изразиха енергиите при смяната на художествения модел, от края на 80-те и началото на 90-те години на отминалия век. Личната реализация и интеграция на автора в тези живи процеси, мотивират избора на дисертационната тема. Постоянно самонаблюдаващ се и анализиращ процесите, Занков закономерно и аргументирано определя своите творчески и теоретични интереси. Експериментирайки в много посоки, и страстно прокламирайки своите тези, той се налага като един от първите и най-значими неоавангардни художници на българската сцена.

Темата на изследването реално произтича от личната опитност на автора, практиката му на акционист, пърформар, концептуален артист, както и неговото активно наблюдение върху автори и събития, свързани с използването на тялото като инструмент и съдържание. Изследването има за цел, да разкаже и обясни как и защо, артистът чрез собственото си тяло се свързва със света, реагира, усвоява и изразява съдържанията му.

Дисертационният труд е структуриран ясно, като темата се разглежда и аргументира в контекста на социално – политическата и културна рамка на историческото време. Посочени са характеристиките на Прехода, с кризата на политическото представителство, на властта, йерархиите, и съответно артистичните реакции, като смъквачи маските на репрезентативността. Разказаните истории свидетелстват за променената парадигма, с еуфориите от откриването на нови съдържания и форми, с неоформените артикулации и интуитивно усетената свобода.

Темата е разбирането на тялото на художника като инструмент и работно поле за проектиране кризите на екзистенциалното, дефинирани от социално – политическото, с дефицита на морал, справедливост, култура. Тялото изразява тези вътрешни напрежения и ги отправя агресивно обратно в социалния организъм. Брутални, шоково атакуващи зрителя, тези артистични акции на оголена телесност разкриват битови, политически, морални, психични деконструкции в условията на продължителен Преход.

В отделните глави на теоретичния труд, темата за тялото на художника се развива, като се посочват и анализират формите на проява, начините на употреба: като инструмент, като поле за изява, като обект на самоизследване. Особено проблемно е видно тялото на художника в тематичните линии: социално,

екзистенциално, ежедневно – храна, секс, смърт; тяло – консумация и изкуство; пол; механичното тяло; дигитално и виртуално тяло, биотяло, тяло и технологии; тяло и медии, политика, религия.

С представянето на богат фактологичен материал, изследователският поглед обхожда почти цялата художествена продукция с тези съдържания и средства. Разказите са живи, описателни и аналитични, с респект към художествените достойнства на посочените в текста произведения.

В.Занков познава това време. Неговата критическа и теоретична рефлексия е дълбоко вътрешно мотивирана и осъзната. Това че е действен участник в тези процеси, предава на изследването виталност и страст. Системните занимания на Занков с философия, теория на изкуството, психология, уплътняват неговите рефлексии и разбиране за изкуството. Езикът на който е написан труда е богат, вътрешно компресиран, експресивен, и в същото време конкретен и точен.

Изследването на В.Занков е с принос към осветяването на този много динамичен и противоречив период от нашето изкуство. То е основополагащо за разбиране появата на пърформанса, акционизма, бодиарта, хепанинга на нашата художествена сцена, като резултат на жива рефлексия спрямо променящата се социално – политическа ситуация, и в сложните релации с развитието на тези артистични практики в западната култура. Авторът се опитва да докаже автентичните импулси на тези прояви в сложните отношения на център – периферия и комплекса за вторичност на българската художествена сцена. Обемният фактологичен материал и анализите уплътняват представата за процесите на саморазпознаване на участващите субекти, чрез личното „телесно“ преработване на екзистенциалните и социално – политически енергии на това време. Полагането на личното тяло в актуалния оборот на смисли и значения е автентичен артистичен отговор на предизвикателствата на Прехода. Изследването дава възможност за осмисляне на тези процеси, като предлага комплексен подход, с историографски, социологически, психологически, философски аргументации за доказване на тази сложна проблематика.

Респектиран от теоретичната задълбоченост и актуалност на изследването на Венцислав Занков - „Тялото на художника в изкуството на прехода“ – защитавам неговото качество на дисертационен труд, с принос към теорията и историята на българското изкуство от края на ХХ и началото на ХХІ век.

април
2013г.

Проф. Станислав Памукчиев